

SEE 2081 (2025)
ऐच्छिक प्रथम अर्थशास्त्र

समय : ३ घण्टा

पूर्णाङ्क : ७५

दिइएको निर्देशनका आधारमा आफ्नै शैलीमा सिर्जनात्मक उत्तर दिनुहोस् :

समूह 'क' (Group 'A')

तलका प्रश्नहरूको अति छोटो उत्तर दिनुहोस् :

(११×१=११)

Give very short answer to the following questions:

१. कुन बजारमा AR र MR बराबर हुन्छ ?
In which market is AR equal to MR?
२. कुनै एउटा किसानले १५ के.जी. काउली उत्पादन गर्दा कुल लागत रु. ४५० पर्छ भने काउलीको औसत लागत कति हुन्छ ?
The total cost of a farmer producing 15 kg cauliflower is Rs. 450. What is the average cost of the production of cauliflower?
३. स्थानीय बजार भनेको के हो ?
What is local market?
४. कस्तो प्रकारको भूमिलाई सीमान्त भूमि भनिन्छ ?
What type of land is called marginal land?
५. नेपालको पहिलो वाणिज्य बैङ्कको नाम र स्थापना मिति लेख्नुहोस् ।
Write down the name of first commercial bank of Nepal and its establishment date.
६. साखका साधनहरूको कुनै दुई महत्त्व लेख्नुहोस् ।
Write any two importance of credit instruments.
७. मूल्य अभिवृद्धि कर र भन्सार कर कुन प्रकारका कर हुन् ?
What type of taxes are value added tax and custom tax?
८. आर्थिक विकासका कुनै दुई सूचकाङ्क लेख्नुहोस् ।
Write any two indicators of economic development.
९. WTO को पूरा रूप लेख्नुहोस् ।
Write the full form of WTO.
१०. संरक्षण व्यापार नीतिबाट नेपालले लिनसक्ने कुनै दुईओटा फाइदा उल्लेख गर्नुहोस् ।
Mention any two advantages that Nepal benefits from protection trade policy.

११. तथ्याङ्कको वर्गीकरण गर्ने कुनै दुईओटा विधि उल्लेख गर्नुहोस् ।

✓ Mention any two methods of classification of data.

समूह 'ख' (Group 'B')

तलका प्रश्नहरूको छोटो उत्तर दिनुहोस् :

(८×५=४०)

Give short answer to the following questions:

१२. दिइएको तालिका पूरा गर्नुहोस् र औसत आय र सीमान्त आय बक्ररेखा रचना गरी एउटै चित्रमा देखाउनुहोस् ।

Complete the table given below and draw average revenue and marginal revenue curves in a single diagram.

वस्तुको बिक्री परिमाण (Quantity sold)	कुल आय (TR)	औसत आय (AR)	सीमान्त आय (MR)
1	20	20	20
2	36	18	16
3	48	16	12
4	56	14	8
5	60	12	4
6	60	10	0
7	56	8	-4

१३. दिइएको चित्रबाट निम्न प्रश्नको उत्तर दिनुहोस् :

Answer the following questions from the given figure.

(i) सन्तुलित मूल्य र सन्तुलित परिमाण पत्ता लगाउनुहोस् ।

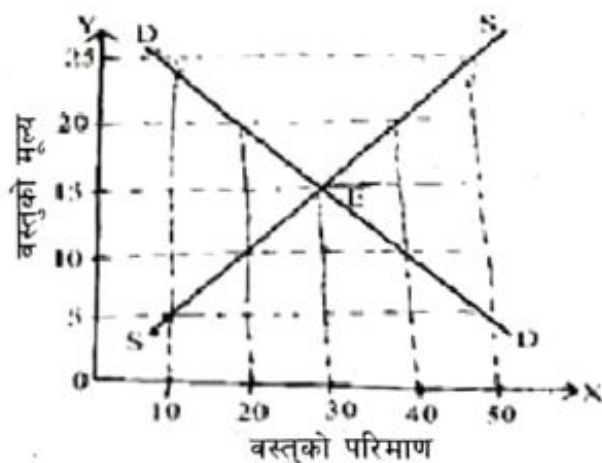
Find equilibrium price and equilibrium quantity.

(ii) माग र पूर्तिको अवस्थालाई मूल्य रु. २० मा तुलना गर्नुहोस् ।

Compare the condition of demand and supply at price Rs. 20.

(iii) बजार माग बक्ररेखा (DD) र बजारपूर्ति बक्ररेखा (SS) का भुकाव क्रमशः ऋणात्मक र धनात्मक हुनुका कारण लेख्नुहोस् ।

Write down the reason for negative and positive slope of market demand and market supply curves respectively.

१४. ज्यालाको जीवन निर्वाह सिद्धान्त व्याख्या गर्नुहोस् ।

✓ Explain the subsistence theory of wage.

अथवा (Or)

ब्याजको परिभाषा लेख्नुहोस् । कुल ब्याजमा समावेश हुने तत्त्व वर्णन गर्नुहोस् ।

Write the definition of interest. Describe the elements of gross interest.

१५. लेविसको श्रमको असीमित पूर्तिको सिद्धान्त व्याख्या गर्नुहोस् ।

✓ Explain the Lewis' theory of Unlimited Supply of Labor.

अथवा (Or)

नेपालको अर्थव्यवस्थाका कुनै पाँचओटा विशेषताको व्याख्या गर्नुहोस् ।

Explain any five features of Nepalese economy.

१६. अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार भनेको के हो ? नेपालको सन्दर्भमा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारको महत्त्वमाथि प्रकाश पार्नुहोस् ।

✓ What is international trade? Highlight the importance of international trade in the context of Nepal.

१७. नेपालमा आर्थिक योजनाका कुनै पाँचओटा महत्त्वबारे स्पष्ट पार्नुहोस् ।

✓ Clarify any five importance of economic planning in Nepal.

१८. तथ्याङ्क शास्त्रका कुनै पाँच कार्य उल्लेख गर्नुहोस् ।

✓ Mention any five functions of statistics.

१९. तलको तथ्याङ्कलाई वृत्तचित्रमा प्रस्तुत् गर्नुहोस् :

✓ Represent the given data in Pie-chart

वस्तु (Commodity)	च्याउ (Mushroom)	गोलभेंडा (Tomato)	बोडी (Bean)	भन्टा (Brinjal)	आलु (Potato)
मूल्य/के.जी. price/kg	90	40	80	60	30

समूह 'ग' (Group 'C')

तलका प्रश्नहरूको लामो उत्तर दिनुहोस् :

(३×८=२४)

Give long answer to the following questions:

२०. मुद्राको परिचय दिई यसका ६ मुख्य कार्यको छोटकरीमा वर्णन गर्नुहोस् ।

✓ Introduce money and describe its six functions in brief.

२१. नेपालको सन्दर्भमा सार्वजनिक खर्चको वर्गीकरण गरी वर्णन गर्नुहोस् ।

✓ Classify and describe the public expenditure in the context of Nepal.

२२/ तलको तालिकाबाट मध्यक र मध्यिकाको गणना गर्नुहोस् :

Calculate Mean and median from the data given below.

वर्गान्तर (Class interval)	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
बारम्बारता (Frequency)	3	5	10	12	8	2

वा (Or)

तलको तथ्याङ्कबाट सन् 2022 लाई आधार वर्षका रूपमा लिएर सन् 2024 का लागि लेस्पेयर र पास्चेको मूल्य सूचकाङ्कहरू गणना गर्नुहोस् ।

Construct Laspeyre's and Paasche's price index from the following data for the year 2024 by taking 2022 as the base year.

वस्तुहरू (Goods)	आधार वर्ष 2022 (Base year 2022)		चालु वर्ष 2024 (Current year 2024)	
	मूल्य (Price)	परिमाण (Quantity)	मूल्य (Price)	परिमाण (Quantity)
भोला (Bag)	10	2	20	15
किताब (Books)	8	10	10	15
कापी (Copy)	5	8	8	12
कलम (Pen)	3	5	5	10